

نومرو ۱۴۳

اجتهاد

۱۵ شباط ۱۹۲۲

Adresse

Idjtihad Constantinople

Téléph : St. 865

اداره خانه سی

جفال اوغلمده « اجتهاد نه وی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

حیاتی ، فلسفی ، اجتماعی فکر غزته سی

«اون یدنجی سنه تأسیسه»

ایله برابر اصل بر جرثومه صاحبی در ، او قدر قوی بر جرثومه ، که جزئی مساعد محیطده بیله برداهی انتاشنه کافی کلور . حالبوکه اوبویوک آدم عرفانک لازم غیر مفارقی تلقی ایتدیکی ایچکی وسائر یه ابتلا یوزندن او اصل جرثومه بی افساد ایدر ، بوزوق تخمیلده دنیا یه برده ژونه ره ، چقار بر .

[مابعدی کلهجک نسخه ده] در قنور مظهر عثمانه

صحت عمومیه عائد مساعی

۵ [*]

بویوک خسته لری

— دوام —

(بویوک خسته لری) مقاله سی ۱۱۷ نومرولو (اجتهاد)ک بش صحیفه سنی اشغال ایتشدی . سکر سنه صوکره بومقاله موضوعک اجهانه اوچ نسخه ده دوام ایتک ایجاب ایدیور . (آناطولو) نک صحت عمومیه نقطه نظرندن وضعیتی پک زیاده موجب تلاش اولمشدر . اون بش سنه اول سویله دیکلریمزی شیمدی عینی خلکجان و هیجان ایله دکل داهـا درین بیر ضجرت وخفقان ایله تکرار ایتک مجبوریتنده یز ؛ اصل درد مزک ، بویوک درد مزک نه اولدیغنی کورمه یوز یاخود کورمک ایسته میورز . تام اون سنه اول (آناطولو) نک الیم وقورقونج وضعیت صحیه سنی تشریحه تخصیص ایتدیکم (یانغین وار ؛) [*] عنوانی مقاله ده قویاریلان فریاد بو کون [اون سنه صوکره] آناطولودن عکس انداز اولیور ؛ ۴ شباط سنه ۱۹۲۲ تاریخی (پیام صباح) ده (قورقونج بیر تهلهکه ؛ آطالیه ده ۱۷۲ بیک مالاریالی) عنوان مهیجیله اوزون و دردناک بیر مقاله مندرجدر . (آقره) نک حفظ الصحة عمومیه شعبه سی مدیری اکرم بکک ، کچن نسخه (اجتهاد) ده یورنبذه بحث ایتدیکم راپورینی خلاصه ایدیورم . بو اوزون ستونی کسدم ، دوسیه سنه قویدم ؛ بعضی سطرلرک آلتنه خط دقت چکدم اوسطرلری [*] ۱۳۹ ، ۱۴۰ ، ۱۴۱ و ۱۴۲ نومرولو اجتهادله ده باقک .

[*] ۴۹ نومرولو (اجتهاد)ی ده مطلقا اوقویک .

اوچی یابیلیشی قصورلی ، بشی جوجه ایش . یالکوز دو قوزی فکرآ وبدنآ سالم قالش . بوسا غلام دو قوزک یدیسند یالکوز بدر ، ایکیسند یوبنک هر ایکسی ده سر خوش ایش . ایچکی ایچمه ین قسمده آتیش بر جوجوق دنیا یه کلش . اوچ دانه سی ایلک کونلرده ضعف یوزندن تولمش ، ایکسی معده وباغ صاق نزله سی کچیرمش ، ایکسی داء الرقص ده نیلن سینیر خسته لغنه اوغرامش ، ایکیسند جسمانی سوء شکل کورولمش ، بستیون آبدال ده نیله جک درجه ده دکلسده اپکیسی ده آبدال مش . حالبوکه الی جوجوق تماماً حال طبعیده یاشامش .

اسوچ ونور وچ اسکیدن اوروپانک اثر یرلرندن هیچ فرقلی دکل دی ، ایچکی اوراده ده آلا بیلد بکنه صرف اولونیوردی ، صوک یارم عصرده بو مملکت ایچکی علمیه شدید بر حرب آجدی ؛ بو حریک موفقیتی قدر اسقاندینا ویا نک نفوسنده کوربان صلاح ده جالب عبرتدر . ایچکی امساکی سایه سنده دنیا نک بوقطعه سی اخلاق جه ، رفاه جه ، صحت عمومیه جه اوروپانک مغبوطی اولمشدر . دلیری ، مجرملری ، اخلاق سزلی آزالمش ، قرعه افرادی کیت و کیفیت جه یوکسلمشدر ، هر اوروپالی اسقاندینا ویا لیری الک مسعود خلق طانیر . آمریقا ایچکی استعمانی بستیون منع ایتدی . دنیا نک هر گوشه سنده سفالت لر ، جنایت لر ، جنت لر آرندیغنی شو کونلرده آمریقالیر حبس خانه لری بوشالغنه حتی قاپاتغنه ، بیمار خانه لرنده مجانیغنی آزالغنه موفق اولدیلر . حالبوکه اوروپادن ایچکی بی اوکره نن وحشی قوم لرده تردی ساحه سی کنیشه مکده اولدیغنی غریک فجولی متأسفانه اعتراف ایتمکده در . اقتصادی ، صهی اک فنا شرائط آلتنده حرب واختلال لر اورته نند عصر لردن بری عنصر مزک زنده قاله بیلمه سنه سبب اولان اک بویوک حامل ایچکی برهیز مزدی . عنصر من جرثومه فسادتن زیاده ایلک یاشلرده معروض قالدیغنی باقیمسزلقدن ، میدان کلدکدن صکره قیمتسز تلقی ایدیلرک ازیلمه دن مضطربدر . ایچکی نک وسائر ردیا نک کیردیکی عائله لرک بزده نصل سونوب کیتدیکی ایسه کوزمزاو کنده دورییور ، هرکس بویوک آدم اولاد لری نک بزده بوزوق اولدیغنه شاهددر . چونکه اوبویوک آدمی یتیشدیرن کویلی ، جهلی

ایدیلش اولسون . صحیه بودجه سنه بیر قاج بیک لیرا
داها احسان ایتمه لری ایچین مجلس مبعوثانه ، اوزمان
صحیه مدیر عمومیه سی اولان کوز حکیمی دو قنور اسعد
باشانک یهوده یالواردیغنه ۱۳۲۸ سنه سنده شاهد خلون اولدم .

فرانسز لسانسک

Fort comme un Turc

یعنی «بیر تورک کی قوتلی» ضرب مثلی آرتق بود بخت
تورکیانک تورکلرینه هیچ ، هیچ عائد دکلدر ! یکیرمی
بش سنه اول (آنه) نک قایلرینی زورلایان بهادر تورک
اوردوسی ، بوکون ، آنا وطنک قلبکاهنده مدافعه حالنده
صولوما قدردر . بوخیج بیرما وقع در ، که یالکز سوائق
وعوامل سیاسی بی اوگه سورمکه ایضاح اولوناماز . نجبه
تورکک هر نوع سقوطنک اک مهم عاملی بدنا در مانسز
دوشمه سنه در . تورکک بودرمانسز دوشمه سی در ، که
بالقاندرد یقیلماسنی انتاج ایتش وبوانهدام ، حرب
عمومی یانغیننک عادتایاغلی قوندای اولمشدر .

(اجتهاد) ک ۱ ایلول ۱۹۰۴ ده ، (جنوه) ده انتشار

ایدن ایلک نسخهنک فرانسزجه قسمنده ،

Russie, Turquie et la paix générale

عنوانی اوزون بیرمقاله مزده بونک بویه اولاجاغی
کوروله رک کوسته رله یه چالیشیلمشدی . اوزمان بیر قورقونج
رؤیا گبی کورونن ملاحظه وانیشهرمزاون سنه صوگره
- هیات ! - عینیه واقع اولیوردی .

تورکلرک عافیت بدنیه لری انحطاطه باشلادیقن
صوکره .. عقلی اخلاقی ، تجاری ، صناعی ، اقتصادی
الح . انحطاطلار دخی عینی زمانده باشلاماق ممکن
دکلدی ، اوله ده اولدی . فنا بیر تعلیم و تربیه سیستمی ،
فردلری اهل وسوروحیانی ترویج ایدن بیر شکل اجتماعی ،
« تورک » ک وعلی العموم « شرق » ک انزال وانهم
جسمانیسنه منضم اولاراق فلاکتی اکال ایتمکده در . [*]

سکز سنه اول ، بالقان حربی بزه غائب ایتدیرن

سبیلر آره سنه صحت عمومیه یه قارش قیدسز بولونما می ده

[*] ۱۳۹ نومرولو (اجتهاد) ده ملتزمک سعادتی ایچین نه

دوشونیورسکز؟ سوائله ویریلن جوابی ده اوقویک .

بوریه نقل ایده جکم وعینی زمانده ۴۹ نومرولو
(اجتهاد) ده بیردفعه اوقومالرینی قارئلرمدن تکرار رجا
ایده جکم . اوفاجع ، قورقونج سطرلر شونلردر :

« قامش قادار اینجه باجقلره یاصلانان شیشکین قارنلی ،
بوصون بکزلی ، جیلز کویلو چوجوقلرک پیس باچاورالر
آلنده عرض ایتدیکلری سفالت انکیز وبهیمی منظره
الته مدرک انسانلرک وجدانی صیلا تاجاق ، حتی استقبال
ایچین بسله نن پارلاق امیدلری قیره جاق بیر تأثیری جائردر »
« نفوسی ایکی یوز بیک تخمین اولونان (آنطالیه)
لوانده مالاریا ماصابلرینک عددی یوزیمش بیگه بالغ اولیور .
بیرمالاریا مصابنک اک اشاغی سنوی اون نوبت
کچیرمک مجبوری تی تأمل اولوندینی تقدیرده مملکت ایچین
هدر اولان مساعی ساعتلرینک عددی یالکز (آنطالیه) ده
سنوی دورت میلیون کی عقللره حیرت ویره جک بیر
یکونه بالغ اولور . ملی ثروتک بوندن نه ضایع ایتدیکی
دوشونولسون . »

معاینه دن کچیریلن کنج ، کوربوز وکزیده اشخاصک
یوزده ۲۵ الی ۵۰ سی بویوک طالاغه مالک اولدوقلردن
دولایی بیر چوق وظائف ملیه دن تأجیل ایدیلشلردر .
دفترلره ثابت اولان بو حقیقت قارشیسنده مدافعه ملیه
نقطه نظرندن نه قادار دوشونولسه یریدر . یالکز مالار -
یادن دولایی قوه عمومیه نک نصفی ، و دیگر خسته لقلرک
انضامیه یوزده ۶۰ الی ۷۰ ی غائب اولورسه بش اون
سنه صوگره مملکت مزده حرب وضریه قادرا اشخاص بولونوب
بولونما یاجاغی جای سوالدر . »

« کورولیورکه آنا طولوده یاشایان تورک ملتیی تماماً
احمایه عازم بو دهاش خسته لقی ملی بنیه مزه طرناقلرینی
کچیرمش و مملکتی یاواش یاواش ، سنه دن سنه یه قوش
قونماز ، کاروان کچمز بیابان لره دوندوره جک درجه ده
تهدیدکار بیر شکل المشدرد . »

بو آجی وفاجع حقیقتلرک آنا طولونک کوبکنده

تکرار اولونماسنی بیر فال خیر عد ایده لمی ؟

دنیا ده هیچ بیر ملت یوقدرکه تورک ملتیی قادار
ینه کندیلرندن اولان زمامدارلری طرفندن ، اهل واسراف

قوی مالی . دیمشدم [**] و تقریباً شوسطرلری دخی علاوه
ایتمشدم : بزم تشکیلات اجتماعیه و اعتقادیه مزده صحت
عمومیه و علی العموم حیات اهل کاردر . (دارالفنون
عثمانی) مدرسلرندن محمود اسعد افندی طرفندن طلبه
سنه لرحه تدریس ایدیلش اولان و شیمدی ده خلفی طرفندن
تدریس ایدیلنکده بولونان (کتاب النکاح والطلاق)
عنوانلی کتاب شریفک ۱۰۸ نجی صحیفه سنده ۲۳۷ نجی
فقره عیناً شورد .

« خانه نك دوشمه سيله لوازمی ، صو وصابون
وباش طراغی کبی نظافته دائر حوائجی و خانه عائد
آلات مساعی بی تدارك اتمیه زوج مجبوردر . اما قینه
و سورمه کبی حوائج ضروریه دن اولمایان شیلر تدارکنه ،
و زوجہ سی ایچین ، طیب اجرتی و ادویه بدلی و یرمه یه ،
زوج مجبور دکلدرد .

رجا ایده رم ، دقت اولونسون : زوجہ سی ایچین ،
چو جوقلرینک والده سی ، عالیه نك رئیسہ سی ایچین
طیب اجرتی و ادویه بدلی و یرمه یه زوجک مجبور اولمادیغنی ،
هیچ صیقیلما دن یازان بویله کتسابلر و بویله فضیلتلو
مدرس لر حقیقده :

« بیله هم ایله به جک کریمه میدرد خنده میدرد ؟ »
بوسوزک شریعت غرانامنه سویلنمش اولماسی ایشک
فاجعه لیکنه نهایتیز بیر فسحت و یریسور . (مصر) اهالی اسلا-
میہ سی آرہ سنده ، اسم و جسمی مضبوطم اولان او یله زنمکین
کوز خسته لرم واردی ، که زوجہ لری ، ایکینجی ، اوچنجی
ویا بیرنجی زوجہ لری حمای نفاسیدن ایکله یه رک جان
ویردیکلری و بیر دکل بیک طیب اجرتی و یرمه یه
مقتدر اولدوقلری حالده دارالفنون عثمانیده تدریس اولونان
مذکور کتابک مرقوم فقره سنه و یاروخنه استناداً ، یالکز
بونلره دکل ، کندی تربیه سزلیکلرینه فضیلتسزلیکلرینه
وجدانسزلقلرینه ده استناداً بدبخت زوجہ لرینک طیبیسز ،
دواسز ، ایکله یه رک اولمه لرینه سیرجی قالیورلردی .

صحت عمومیه مزک بودوشکونلکی ، تورکیانک تورکسز
بیر تورکیا اولماسی انتاج ایده جک محصولدار طوپراقلرمن

بوم بوش قالا جاق . « طبیعت بوشلغی سومنز ، قاعده سی
معلوم در . بوبوش یرلری ایلر طولدوراجاق . صحت
عمومیه مز مسئله سی الکاعلا مسئله ملیه در ، ایستره کز ،
الک مهم مسئله عسکریه درده ، وهله مطلقاً بطلقاً الک
معنا مسئله مالیه و اقتصادیه در . اوچ دورت سنه اولنه
کلینجیه قادر المزده بولونان الجزیره [مه زو پوتامیا]
دولت عباسیه زماننده سنوی یمش ایکی میلیون انکلز لیراسی
واردات و یریسور آلتش میلیون اهالی اعاشه ایدیوردی . [*]
فقط بزم اداره مزده باطابقدن ، صیتمه دن ، اولومدن
باشقا بیر ثمره ؟ و برمه ین نهرلر ، جدوللرله ، مزروع
اراضی بی اروا ایدیور و بواراضی دن میازما یرینه ،
صیتمه و اولوم یرینه ، حیات ، رفاه ، ثروت ، قوت ،
شوکت فیشقیریوردی . بزم المزده ایکن (بصره)
ولایتک سنوی وارداتی دورت یوزبیک لیرادن عبارتدی .
انکلتره نك اداره سنه کج دیکدن اوچ سنه صوکره بووارداتک
اوچ میلیون انکلز لیراسنه چیقمش اولدیغنی مقتدر
و محترم مالیه ناظر اسبقی عبدالرحمن افندی باناسویله دی ،
(بغداد) ولایتده دخی عینی تکاملک و قوعنی علاوه ایتدی .
(ویانه) بی محاصره یه کیدن تورک لک بازولری بوکونکی
تورک لک بازولرینه بکزه مزدی . او بازولرک قوللاندقلری
قازمه لری ، بللری بوکون رندن قالدیراجاق قوت قوللر مزده
قالما دی . « بیلاک کسر ، بالطه اوگونور » ضرب
مثلمز یک مصیب در . انسانلرمن کوچولدی ،
حیوانلرمن کوچولدی ، اکیئلرمن ، آغاجلرمن
کوچولدی . بونلری اولوالامرلر بیلمیورلرمی ؟
مطلقاً و یک اطرافلی بیلیورلر فقط هر وقت
سویله رم : عمله منقلب اولمایان علم ، کافی درجه ده علم
دکلدرد . ملت حسی ، وطن حسی ، استقلال حسی
استقباله ایمان حسی بونلر هب بیرر هیجان در هیجان
جانده اولور بو حس و هیجانلری مختصر لرده کورمز سکز .
جان هیجانک تارلا سیدر . جوراق یرده بیرشی نشوونما
بولماز ، بولسه ده یاشایماز .

[۱] طونسلی خیرالدین یاشا مرحومک (دول اسلامیه ده
اصلاحات) عنوانلی فرانسجه کتانبه بافک . بو اثر تورکجه یه
جسب الزمان ، اکسک و قصورلو اولاراق (اقوم المسالك فی معرفه
احوال الممالک) آدیله ترجمه و طبع اولونمشدی . اصلی عربجه در .

ذکابه رام اولور هر ایشی کورور؛
قارا کلق یولاردی مشعلر یاقار ! ..

« بودنیا کافره جنت اولوبدر مؤمنه زندان »

دیورلر .

الدنيا جيفة و طالها كلاب

دیورلر .

قوغو قوشی

بکزمه بور سوزک شعره ای قومشو ؛
پروازی نه بیلیر برکومس قوشو ؟
شاعرك موقی بر طاغ باشنده ،
چیقماز سین اصلا سن اویوقوشی !
سن بر قوش سین اما طائر دکسین !
بر متشاعر سین شاعر دکسین !
اویاندیرمق ایچون عالمی کرچه
اوتر سین هر سحر ، (ساهر) دکسین !

یازلای کله لرله بواکنجه لر ،
موزون و مقفا سوز سویله لر
قدیمده هیجان اویاندیرما یور !
شعردن اوزا قدر بومنظومه لر !

نصیحتیه بکزر بتون سوزلرک !
بلکه فلسفه در غایتله درین !
تعلیم و تربیه ایشنه یارار !
علاقه سی یوقدر شعر یله لاکن !

شعرك آرادینی حس وجداندر ؛
کوکلهده اویانان بر هیجاندر ؛
ایستر بر ذوق اولسون ایستر بر الم
بری الهامی دائم جاناندر .

یورکه تأثیر ایتمه یور درسک ؛
فیکر مه ، پنمه خطاب ایدرسین .
کومورک نفندن بحث ایتمه بکا :
منفعت آواماز پریمی شعرك !

اغیارک الینه کچدی او معدن !
اشتکا ایت باری کومورسز لکدن !
یاریمدن آیران دمیردر بنی :
فراقیله اولدم بنده نغمه زن !

کومورکی قاره یوزلی قارغهلار !
قیزغین بر دمیرله باغیریمی داغلار !
کوزل آشیانم چوبلکه دوندی !
نره لوده بیلیم دربردر یار ؟ !

آنقره محیه مدیرینک، اونیش یکر می سنه صوکره،
بوکیدیشله ، حرب و ضربه قادر اشخاص قالمایا باغی
سویله مه سی - تکرار ایدیورم - بیر فال خیردر ،
بوطیبیک یاشادینی عینی ساحده ، « یدی دوله » میدان
اوقوندینی بیر صروده بودوغرو وجسور صیحه بیر فال
خیردر . واقعا تام سکز سنه اول بویا قاط وارشادک داهای
جسورینی ، داهای آجیسنی و هر حالده داهای یکیسنی باغیر مشدق
واوزمان دخی اوباغیر مانی بیر علامت خیر بولمشدق . فقط
خیردن حالا بیر خبر یوق !

۶ شباط ۱۹۲۲

دورقور عبداله هورت

ادبیات و شعر ستونی

خوروس وقوغو قوشی

خوروسک نغمه ایقانی

(یومور قلمزه)

ظن ایتمه دکر سنز برشی در کورره ،
اونجه بدلدر بر بیغین دره !
شمسک شعاعیله صویک ، کورهنک
سایه سنده کلیر فیض ا کینلره .

ایدز صو ، شبهه سنز هر شی احیا
یاردیمه کلیر سه کوریه یله ضیا .
ای وطن داش سنده بوش طورما چالیش
قوللرکله فقط ایتمه اکنتفا !

دمیردن یاسیلر ما کینه لر وار ،

کومور تحریکیله هر چرخ دوار .

دمیر مانوله ، کومور محرک ؛

بونلر سایه سنده قوتدر بخار !

آلتوندن زیاده وار دمیرده کار !

الماسدن زیاده کومور قیمتدار !

بویای عصری استحقار ایتمه :

ایندیز مملکت بونلر سز اعمار !

(قافه سیله صمان آره سندن برکهر یادانه سی قالدیره رق)

بهار بولوطنده شمشکر چاقار ...

بر سیاله تله سرعتله آقار ...